

Національний університет «Одеська юридична академія»
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3 липня – 13 серпня 2023 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

УДК 378:005.6"313"(062.552)

А 43

Організаційний комітет:

Дикий Олег Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, декан факультету кібербезпеки та інформаційних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

Горбаченко Станіслав Анатолійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки Національного університету «Одеська юридична академія», експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

Трофименко Олена Григорівна – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій Національного університету «Одеська юридична академія», експерт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти в сучасних умовах : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 3 липня – 13 серпня 2023 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 268 с.

ISBN 978-617-554-161-6

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти в сучасних умовах» (3 липня – 13 серпня 2023 року).

УДК 378:005.6"313"(062.552)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2023

ISBN 978-617-554-161-6

ЗМІСТ

The advance higher education as the quality assurance body for higher education in the UK Belmaz Ya. M.	9
Особливості навчального процесу в підготовці лікарів-хірургів Бондарєва О. О., Бондарєв Р. В.	12
Деякі аспекти реформування юридичної освіти в Україні Борденюк В. І.	14
The Istanbul Convention in the aspect of European integration of Ukraine Buriak K. M.	19
Some aspects of teaching English for future profession Varieshkina N. V.	21
Монетарні чинники в економічному відновленні України: виклики та рішення Варцаба В. І.	25
Принцип керованої суб'єктності в контексті організації навчання психології у вищій Велитченко Л. К.	28
Візуалізація інформації в навчальному процесі в Науково-дослідному інституті публічного права Гаруст Ю. В., Верхотурова-Коновалова М. А.	32
Електронна освіта в сучасних умовах: переваги та недоліки Дахова І. І.	35
Фундаментальність, трансдисциплінарність, мультидисциплінарність, ноонауковість як традиційні й ноонапрями в юридичній вищій освіті Демидова Л. М.	38
Упровадження інновацій у навчальні програми та методики Дмитрієва О. І.	42
Кримінально-правова оцінка плагіату в Україні: сучасний стан і перспективи Дудоров О. О.	45
Особливості формування компетенцій з оцінювання потенціалу економічного розвитку підприємств Ємельянов О. Ю., Юрків Р. Р.	50
Сучасні тенденції в підготовці перекладачів Єрмоменко С. В.	54

Вплив новітніх технологій на якість вищої освіти	
Єфименко О. В.	56
Щодо джерел концептуальної влади в сучасній державі у світлі кризи державного й народного суверенітетів	
Жук Н. А.	59
Educational discipline “Linguoconflictology” as one of selective disciplines of the educational and professional program for second level of higher education	
Zaitseva K. I.	64
Значення супервізії у становленні професіоналізму фахівця із соціальної роботи	
Замашкіна О. Д.	66
До питання страхування інвестицій від воєнних ризиків	
Заславська О. І.	68
Актуальні питання формування професійної компетенції вчителя- реабілітолога (ортопедагога)	
Глюха Л. М.	71
Формування лідерського потенціалу старших дошкільників: теоретичний аспект	
Кирста Н. Р.	74
Тематика анкетувань учасників освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького	
Кіреєв О. М.	77
Ядерна зона концепту TEXTILE	
Ковальова К. О.	80
Дистанційне навчання у військових закладах вищої освіти: проблеми та особливості впровадження	
Ковальчук А. О.	82
Деякі правові проблеми екологізації вищої освіти в Україні	
Ковтун О. М.	86
Екологічна оцінка якості води в р. Кільчень: аналіз забруднень та вплив на водні екосистеми	
Коломійцева О. М.	91
Методика застосування практики міжнародних судів у процесі викладання міжнародного права	
Кононенко В. П.	93
Принципи викладацької комунікації зі студентами у воєнний час	
Крут К. О.	96

Цифрові трансформації в юридичній освіті: підвищення ефективності контролю якості	
Кубасенко А. В.	99
Технічне рішення щодо анкетування випускників освітніх програм та їхніх безпосередніх керівників (представників замовника) у контексті внутрішнього забезпечення якості вищих військових навчальних закладів і закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання	
Купрієнко Д. А.	102
Інноваційна культура як чинник інноваційного розвитку освіти в Україні	
Куркова К. М.	106
Reflection on ensuring quality education	
Lapina Yu. I.	109
«Підприємницький університет»: розвиток ініціативи в контексті сучасних викликів	
Левковець О. М.	111
Вплив війни на розроблення навчально-методичних матеріалів у галузі публічного права: ключові змістові акценти	
Летнянчин Л. І.	115
Актуальні питання підготовки правників у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану	
Лукашенко А. А.	117
Необхідність інклюзії осіб з інвалідністю у вищих навчальних закладах у контексті архетипіки соціальної діяльності	
Макарова А. О.	121
Мовно-комунікативні знання як необхідний компонент у системі освіти сучасного юриста	
Малінська Г. Д.	126
Дотримання академічної доброчесності як засада забезпечення якості вищої освіти в Україні	
Маріц Д. О.	128
Концепт «інтерфілологія» як новітня дослідницька програма та методика викладання	
Маценка С. П.	131
Проблеми конкурентоспроможності освітньої програми	
Меженська О. В.	135
Деякі аспекти забезпечення якості вищої освіти в умовах воєнного стану: сучасні виклики (на прикладі Черкаського державного технологічного університету)	
Миколенко В. А.	138

Деякі питання реалізації міжнародно-правової відповідальності: виклики сучасності	
Мисак О. І.	142
Значення інтернаціоналізації вищої медичної освіти в додипломній підготовці лікаря	
Михайличенко Б. В.	144
Експертиза особливих емоційних станів	
Михайлишин У. Б.	148
Правові механізми контролю якості освіти: досвід та виклики	
Мохнатюк В. Р.	151
Організація голосування за кордоном: досвід країн та виклики для післявоєнних виборів в Україні	
Мохончук Б. С.	154
Постакредитаційний моніторинг як інструмент удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти	
Нараган О. С.	158
Практичні рекомендації щодо оновлення освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» для підготовки фінансових аналітиків	
Орищин Т. М., Крихівська Н. О.	161
Освітній процес у стресовому середовищі: виклики російсько-української війни	
Орлов Ю. В.	164
Освіта в Україні в умовах воєнного стану	
Пасечник А. М.	169
Новітні виклики академічній доброчесності	
Пасечник О. В.	170
Психічне здоров'я освітян в Україні в умовах воєнного стану	
Пасечник О. В.	172
Структура педагогічних дисциплін у підготовці магістрів освітньої програми «Організація освітнього процесу: управління та експертиза»	
Пасічник Н. О., Ріжняк Р. Я.	173
Біомеханічні аспекти в ортопедагогіці	
Петренко Ю. О.	178
Знання й навички з економіки та управління як важливі компетентності фахівців у сфері будівництва і цивільної інженерії	
Петрушка Т. О., Петрушка К. І.	180

Військове право як важливий складник програми підготовки правників у сучасних умовах	
Попов Г. В.	183
Місце стейкхолдерів у сучасному освітньому просторі	
Постригань В. С.	185
Щодо активних методів навчання у вищій школі	
Пригоцький В. А.	188
Міжнародно-правові засади євроінтеграційних реформ в Україні у сфері вищої освіти	
Рагуліна К. А.	192
Основні положення методики інтерактивного підходу до вивчення англійської мови у вищих навчальних закладах	
Репушевська І. І.	196
Післядипломна підготовка лікарів-неонатологів: забезпечення якості та ефективності в сучасних умовах	
Рубіна О. С.	199
Підвищення якості професійної підготовки майбутніх інженерів-електроенергетиків	
Рудевич Н. В.	202
Одеська піаністична школа та її роль у контексті вищої освіти України	
Руснак Ю. М.	206
Осучаснення професійного вишколу перекладачів	
Сайко М. А.	210
Система дуальної освіти в Україні: труднощі та перспективи	
Семенова М. А.	212
Якісна освіта – основа сталого розвитку суспільства	
Сорока Л. В.	215
Особливості вирішення конфліктів серед лікарів-інтернів на початковому етапі навчання	
Станін Д. М.	218
Англомовний туристичний дискурс як вибіркоковий компонент освітніх програм із філології	
Строченко Л. В.	221
Деякі підходи щодо визначення правового механізму державної підтримки місцевого самоврядування в Україні	
Ткаченко О. М.	223
Mindfulness as an educational tool	
Tombulatova I. I.	227

Щодо підготовки кадрів та підвищення компетентності фахівців у сфері захисту критичної інфраструктури	
Трушкіна Н. В.	229
Використання автором власних творів у науковій сфері	
Ульянова Г. О., Ульянов В. О.	232
Питання кримінальної відповідальності за умисне незаконне знищення, руйнування або пошкодження культурної спадщини	
Фальковський А. О.	234
Особливості викладання української мови як іноземної в медичному університеті	
Філюк Л. М.	237
Ensuring quality higher education in contemporary conditions in Ukraine: challenges and strategies	
Khmel O. S.	242
Заохочення правомірної поведінки у кримінально-правовій політиці України (методологічний підхід до вивчення)	
Хряпінський П. В.	243
Розуміння принципу верховенства права як необхідний елемент організації юридичної освіти	
Чулінда Л. І.	247
Основні напрями забезпечення якості вищої освіти в Україні	
Шкарупа К. В.	251
Актуальні питання щодо викладання кримінально-правових дисциплін у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання в сучасних умовах війни	
Южека Р. С.	254
Сучасна гуманітарна освіта в Україні: проблеми та способи їх розв'язання	
Юрса Л. В.	256
Особливості підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Освітні, педагогічні науки (Освітні вимірювання. Гендерні студії: науковий аспект)»	
Яременко Л. І.	258
Особливості практичної підготовки перекладачів	
Томчаковська Ю. О.	262
Роль неформальної освіти у підготовці перекладачів	
Томчаковський О. Г.	264

ЕКСПЕРТИЗА ОСОБЛИВИХ ЕМОЦІЙНИХ СТАНІВ

Михайлишин У. Б.

*доктор психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології*

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

В ході як досудового, так і судового розгляду у кримінальних провадженнях нерідко виникає необхідність в діагностиці емоційних станів підозрюваного, обвинуваченого, які можуть створювати глибокий деструктивний вплив на свідомість і діяльність людини, її поведінку. За вказаних вище підстав може призначатися судово-психологічна експертиза встановлення фізіологічного афекту або інших кримінально релевантних емоційних станів у підозрюваного, обвинуваченого в момент вчинення ним інкримінованого діяння. Загальноприйнятими емоційними станами, які є предметом дослідження судово-психологічної експертизи емоційних станів, вважають афект (ідеться про фізіологічний афект, оскільки патологічний афект розглядається в межах психіатрії), стрес (або стан психічного напруження) та фрустрацію. Деякі експерти наголошують на тому, що до юридично релевантних емоційних станів, окрім перерахованих, належить також посттравматичний стресовий стан [1].

При здійсненні експертизи особливих емоційних станів варто враховувати той факт, що у чинному законодавстві серед обставин, що пом'якшують покарання, зазначається стан сильного душевного хвилювання. У юридичній практиці поняття "сильне душевне хвилювання" досить часто ототожнюється з психологічним поняттям "фізіологічний афект", але таке ототожнення неправомірне. Поняття "сильного душевного хвилювання" та "фізіологічного афекту" не просто належать до різних дисциплін – юриспруденції і психології, але перше є ширшим за обсягом. Питання щодо сильного душевного хвилювання, що його часто ставлять експертам-психологам, не входить до їх компетенції і як таке має відхилитися. Стан сильного душевного хвилювання може бути кваліфікований лише юридичними органами, але не на основі експертного висновку про те, що в момент учинення злочину обвинувачений перебував у стані емоційного збудження, яке досягло ступеня афекту.

У психології та психіатрії розрізняють фізіологічні і патологічні афекти.. Вважається, що патологічний афект виникає на фоні патологічних порушень психіки, які і після виходу із стану афекту

можуть бути виявлені психіатром в процесі психіатричної експертизи. На цій підставі може мати місце перекваліфікація злочину за іншою статтею, що передбачає неосудність клієнта [4].

Фізіологічний афект – стан, що знижує здатність особи розуміти значення своїх дій і керувати ними. Такий афект розглядається як емоційний стан, що не виходить за межі норми і досліджується у межах психології [2].

Афект – це відносно короткочасні та сильні емоційні переживання (яскрава короткочасна емоційна реакція). Виникнення афекту – критична точка переживання. У літературних джерелах зазначається, що афект – це надзвичайно сильне, бурхливе переживання (гнів, що переходить у лють, страх, що доходить до жаху, туга, що перетворюється на розпач, тощо). Для фізіологічного афекту характерні істотне уповільнення інтелектуальних і вольових процесів, порушення цілісного сприйняття навколишнього. Розрізняють три стадії в розвитку афекту: 1) підготовчу; 2) афективний вибух; 3) післяемоційний період. Складність установа стану фізіологічного афекту пов'язана з тим, що його не можна відтворити вдруге. У процесі судовоекспертного дослідження проводяться ретроспективний аналіз, психологічний аналіз результатів діяльності людини [2].

При проведенні судово-психологічної експертизи емоційних станів експерт повинен провести психологічний аналіз ситуації, яка сприяла виникненню певного емоційного стану; дослідити стійкі індивідуально-психологічні особливості підекспертного (мотивів, ціннісних орієнтацій, самосвідомості, інтелекту, особливостей емоційно-вольової сфери); проаналізувати психофізіологічний стан у період, що безпосередньо передував учиненню злочину; провести аналіз психічного стану та поведінки підекспертної особи в період учинення злочину; дослідити відношення підекспертної особи до своїх дій у період експертного дослідження [5].

При призначенні судово-психологічної експертизи, пов'язаної з афективними деліктами і деякими особливостями самих кримінальних ситуацій, можна формулювати такі запитання:

1) наявність стану фізіологічного ефекту (чи не був обвинувачений у момент вчинення інкримінованих йому дій у стані фізіологічного афекту;

2) наявність в особи, що підлягає експертизі, особистісних рис, які є (враховуючи ситуацію, відому у справі) однією із умов виникнення у неї стану фізіологічного афекту;

3) виявлення особою, що підлягає експертизі, особистісних рис, які є однією із умов виникнення у неї надзвичайного емоційного стану, що вплинув на її поведінку в досліджуваній у справі ситуації;

4) психологічна характеристика емоційного стану особи, що підлягає експертизі, в період, який передував учиненому;

5) своєрідність впливу характеру емоційного стану особи, що підлягає експертизі, на її поведінку в досліджуваній ситуації;

6) як вплив характеру емоційного стану особи, що підлягає експертизі, у період досліджуваної у справі ситуації міг позначитися на сприйнятті нею спостережуваних дій;

7) специфіка позначення характеру емоційного стану особи, що підлягає експертизі, на її показаннях (свідченнях) чи на способі їх викладення [3].

Судово-психологічна експертиза емоційних станів призначається після порушення кримінального провадження, у ході досудового або судового слідства та проводиться на підставі постанови слідчого або ухвали суду.

При проведенні судово-психологічної експертизи емоційних станів у розпорядження експертів мають надаватися матеріали кримінального провадження (кримінальної справи), які повинні містити інформацію щодо особливостей особистості підекспертної особи, відносно якої призначається експертиза, а саме: відомості щодо особливостей розвитку та виховання, її характеру, звичок, інтересів, життєвих планів, взаємовідносин з оточуючими особами, особливостей поведінки та емоційних реакцій, особливостей конфліктних взаємовідносин із потерпілим і їх тривалість, особливостей поведінки, емоційних проявів у ситуації по справі до, під час і після вчинення злочину [5].

Отже, проведення судової психологічної експертизи є важливою умовою підвищення якості розслідування та судового розгляду кримінальних справ.

Література:

1. Власенко С. Б. Психологічна характеристика юридично релевантних емоційних станів. *Юридична психологія*. 2019. № 1. С. 24–31.

2. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : підручник. 2-ге вид. перероб. і доп. X. : Право, 2008. 240 с.

3. Орбан-Лембрик Л. Е., Кошинець В. В. Юридична психологія : навчальний посібник. Чернівці : Книги-XX, 2007. 448 с.

4. Савка І. М. Феномен психологічного афекту у психологічних теоріях та юриспруденції. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ* : зб. наук. праць. 2010. Вип. 1. С. 176–219.

5. Савкіна Т. В., Єгорова Т. М. Особистість, суспільство, закон: психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (30 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Ін-т психології ім. Г. С. Костюка Нац. акад. пед. наук України ; Консультат. місія Європейського Союзу в Україні. Харків : ХНУВС, 2017. 240 с.

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ДОСВІД ТА ВИКЛИКИ

Мохнатюк В. Р.

асистент кафедри бізнесу і права

Вінницький соціально-економічний інститут

Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

м. Вінниця, Україна

Контроль якості освіти в сучасному світі є важливою складовою системи освіти, яка спрямована на забезпечення високої якості навчання та досягнення найкращих результатів студентів. Він відіграє критичну роль у забезпеченні якісної освіти, яка відповідає вимогам сучасного світу і сприяє розвитку студентів. Один з основних аспектів контролю якості освіти – це встановлення стандартів викладання. Це означає, що визначаються чіткі критерії і очікування, які повинні бути виконані викладачами і навчальними закладами. Контроль якості сприяє тому, щоб викладачі мали доступ до настанов, методик та ресурсів, які допомагають їм підтримувати високу якість викладання. Він також може включати моніторинг занять із застосуванням спеціальних оцінювальних інструментів, щоб переконатися, що стандарти викладання дотримуються.

Контроль якості освіти також спрямований на встановлення і підтримку стандартів навчальних програм. Навчальні програми повинні бути сучасними, змістовними і відповідати вимогам суспільства. Шляхом контролю якості освіти забезпечується оновлення навчальних програм з урахуванням нових відкриттів, технологій і змін в суспільстві. Крім того, контроль якості допомагає у виявленні можливих недоліків або проблем в навчальних програмах і вносить необхідні корективи для поліпшення їх ефективності.

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНЕ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ**

3 липня – 13 серпня 2023 року

Підписано до друку 15.08.2023. Формат 60×84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 15,35. Тираж 100. Замовлення № 0823-069.
Ціна договірна. Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.